

REPRODÜKTİF SÜRÜ SAĞLIĞI

Doç. Dr. Hatice Esra Çolakođlu
Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
Dođum ve Jinekoloji Anabilim Dalı

KURU DÖNEM VE YÖNETİMİ

Kuru dönem

- 305 gün laktasyon
- 45-60 gün kuru dönem –sağım yok.
 - Kuruya çıkarmadan-prepartum 21 gün (Ort. 5 hafta):ERKEN KURU
 - Prepartum son 3-4 hafta: GEÇ KURU
- **Amaç:**
 - Buzağı gelişimin daha sağlıklı olmasının sağlanması
 - Uzun süre süt üreten ve yıpranan meme dokusunun yenilenmesi-gelecek laktasyona hazırlanması
 - Süt verimi için vitamin-mineral depolanmasına fırsat vermek
 - Kolostrum üretiminin sağlıklı ve yeterli olmasının sağlanması
 - Vücut kondisyonunun ayarlanması – VKS kazanımı (3.25-3.75)
 - Mide duvarının onarılması
 - Uygun besleme ve yönetim ile rumenin laktasyona hazırlanması–metabolik problemlerin azaltılması

Kuru dönemin önemi

- Metabolik deęişikliklerin olduęu dönem
- Gelecek laktasyon dönemi süt verimi-döl verimi için önemli
- Doğuma ve laktasyona hazırlık süreci
- Meme içi enfeksiyon oranının yüksek olduğu dönem
- NED oluşumunu önlemek
- VKS ayarlaması

Kuru dönem beslenmesinde dikkat edilecek noktalar

- Kuru madde alımını maksimum da tutmalı (özellikle son 20 gün)
- Dengeli beslenme –yağlandırmadan kaçınmak
- Vitamin ve iz element takviyeleri
 - günlük E vitamini 330 IU, selenyum 0.3 ppm
- İlk 40 gün:
 - Hafif beslenme – enerji düşük, vitamin-mineral yüksek
 - İyi kaliteli kaba yem , %12 ham protein
- Prepartum 20 gün:
 - Konsantre yem ağırlıklı –aşamalı artış (1-1,5 kg kesif/100 kg CA)
 - Enerji ve protein oranı yüksek
 - Anyonik rasyon –son 2 hafta

Kuru dönem süresi

- Kuru dönem 45-60 gün
- Daha kısa:
 - Meme dokusu yenilenemez
 - Süt verimi düşer (400-680 kg) – kolostrum miktarı düşer
 - IgG konsantrasyonu düşer
- Daha uzun:
 - Sağılabilir süt sağılamadığı için süt veriminde düşüş
 - Aşırı VKS olasılığı
- Kuruya çıkartılmayan inekler
 - Süt %25-30 azalır

Kuru dönem uzunluğu

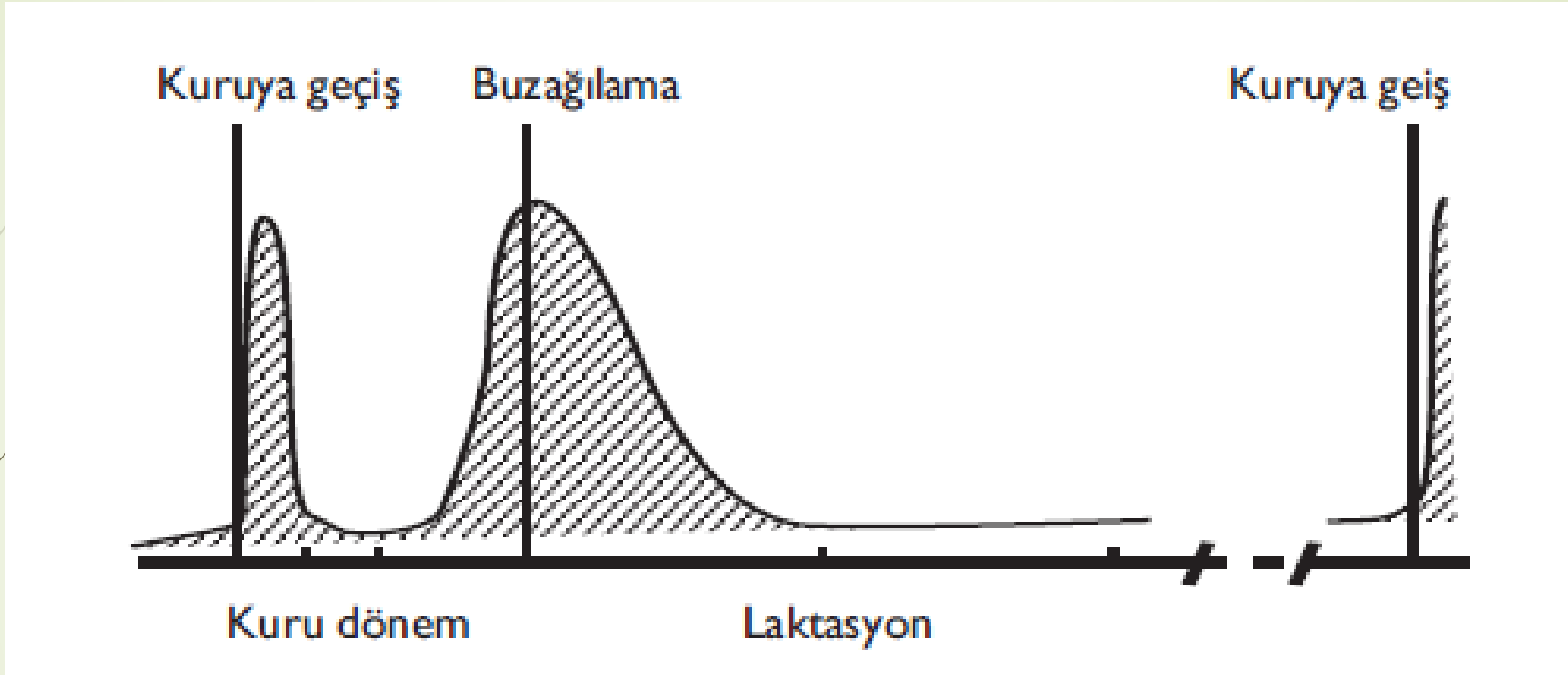
İnek zayıf ise 60 gün

İnek şişman ise 45 gün

Kuru dönemde memedeki deęişiklikler

- Meme alveol ve epitel hücrelerinde atrofi, süt yapımı durur
- Aktif involüsyon
 - Memede süt yapımı devam eder
 - Meme içi enfeksiyona duyarlı
- İnvolüsyon
 - Memede süt yok
 - Lökosit sayısı fazla
 - Meme içi enfeksiyon oranı düşük
- Kolostrogenezis
 - Memede süt yapımı başlıyor
 - Meme içi enfeksiyona duyarlı

Meme içi enfeksiyon oranı

Kuruya ıkarma yöntemleri

- Tam olmayan sağım
- Aralıklı sağım
- Sağımı birden durdurma (Aniden sütten kesme)
 - Tercih edilen
- Kuruya ıkarma yöntemlerinde süt verimi dikkat alınmalı
- Süt retimi fazla olan ineklerde prolaktin antagonistleri kullanılmalı

Kuru dönemde VKS

- Doğumda vücut kondisyon puanı 3.5 (3.25-3.75) olmalı
- İdeal olanı kondisyon değerine laktasyon sonunda erişebilmesi
- Kuru dönem ideal VKS sağlamak için fırsat dönemdir
- Yağlanma önlenmeli
 - KM tüketimi azalır
 - Metabolizma hastalıkları artar
- <2.5 VKS: konsantre yem ilavesi, erken kuruya çıkarma, günde bir sağım
- >3.75 VKS: enerji ya da rasyon azaltılır

Kuru dönem tedavisi

► Meme içi antibiyotik tedavisi

► Amaç:

- Laktasyondan memede var olan enfeksiyonu tedavi etmek
- Kuru dönemde yeni meme içi enfeksiyon oluşumunu engellemek
- Kuru dönem başında uzun etkili meme içi antibiyotikler kullanılır
- Kısa etkili laktasyon dönemi meme içi antibiyotiklerin laktasyon başında 24 saat arayla 4 kez kullanarak aynı etki sağlanabilir
- Kör tedavi (genel tedavi): bütün ineklere
 - Test masrafı yok, tüm sürüde koruma
- Selektif tedavi: enfekte meme lobu
 - Laktasyonda S. aureus geçmişi, SCC>200.000 hücre/ml
 - Antibiyotik direnci az, test masrafı var

Kuru dönem tedavisi

➤ Dış meme başı kaplayıcıları

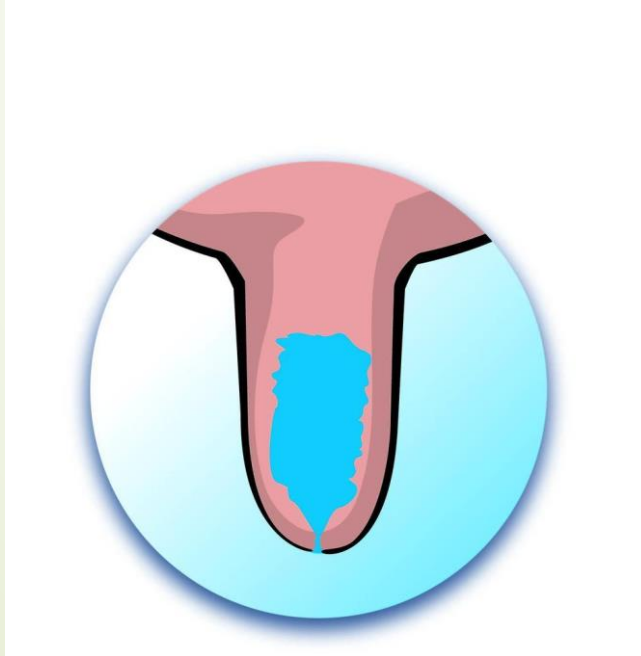
- Lateks, akrilik ya da diğer polimer bazlı filmler meme başında kuruyarak bakteri girişini engeller
- Ortalama 6 gün kadar (4-9 gün) koruyucu
- Sık aralıklarla tekrarlanması önerilir
- Özellikle kuru dönem başı ve sonunda

Kuru dönem tedavisi

➤ Meme İçi Kaplayıcıları

- Parafin bazlı bizmut subnitrat içeren kaplayıcı
- %30 yeni meme içi enfeksiyon oluşumunu engellemekte

Kuru dönem tedavisi

➤ Altık Yönetimi

- Altık materyali seçimi-temizliği meme başı bakteriyel yükünü azaltmak için önemli
- Klebsiella spp., Enterococcus spp., E. coli, S. uberis, S. dysgalactiae gibi çevresel streptokoklar ve koliform patojenler
- Organik altık ve nemli altık = bakteri yükü fazla
- Sap ve saman gibi organik altıklara sönmüş kireç karıştırılması bakteri yükünü azaltır
- Yıkanmış kum : inorganik altık –ideal

Kuru dönem tedavisi

- Savunma Sisteminin güçlendirilmesi
- İz minerallerin ve vitamin takviyesi
 - E vit.
 - Selenyum
 - Çinko
 - Bakır
 - A vit.
- Aşılama

